

УДК 330.34

Кузь Т.І.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ**

Kuz T.I.

**ESTIMATION OF EFFICIENCY OF INNOVATIVE ACTIVITY OF
MACHINE-BUILDING ENTERPRISES OF UKRAINE**

Процес оцінювання ефективності інноваційної діяльності машинобудівного підприємства потрібно проводити за окремою технологією, яка повинна враховувати напрямки оцінки з позиції її цільового призначення (внутрішній та зовнішній). Відмітимо, що підприємство - інноватор виступає суб'єктом оцінки з позиції внутрішнього спрямування, а споживач, інвестор та держава - з позиції зовнішнього.

Для чіткого формування мети оцінювання даного процесу можемо відокремити основні змістові складові оцінки внутрішнього та зовнішнього призначення. Цю оцінку, на нашу думку, варто визначати з позиції економічної, соціальної, науково-технологічної та екологічної ефективності.

Оцінку ефективності інноваційної діяльності з позиції підприємства потрібно проводити за наступними складовими:

- економічна ефективність, яка позначається на рівні прибутковості інноваційного продукту, підвищенні інвестиційної привабливості підприємства, ступені оптимізації витрат на його здійснення;

- науково-технічна ефективність характеризує ступінь підвищення якості продукції, ступінь раціоналізації виробництва, підвищення техніко-економічних показників;

- соціальна та екологічна ефективність показує вплив інновації на умови праці працівників підприємства, зростання її продуктивності.

Щодо оцінки оцінювання ефективності інноваційної діяльності з позиції споживача, то її можна сформулювати на основі загальної теорії споживчої вартості, тобто здатністю задовольняти потреби споживачів. Такі науковці, як Н.І. Чухрай [1], більш детально досліджували положення даної теорії з позицій формування характеристик товарів, які становлять цінність для споживачів, приносять користь і тим самим формують споживчу вартість товарів, якість товару, логістичну діяльність.

Головною проблемою визначення споживчої вартості товару є новизна продукту-інновації для ринку. Тому в обґрунтуванні вибору споживачем даного товару полягатиме оцінка оцінювання ефективності інноваційної діяльності. Тобто, споживач, на основі аналізу повноти задоволення інновацією потреб, повинен оцінити переваги товару в порівнянні з існуючими.

Оцінку ефективності інноваційної діяльності з позиції споживача потрібно проводити за наступними складовими:

- економічна ефективність як співвідношення ступеня задоволення потреб інновацією та ціни;
- соціальна ефективність, яка визначає ступінь користі від інновації та її здатність задовольняти потреби споживачів;
- екологічна ефективність, що відображає вплив інноваційної продукції на навколишнє середовище, підвищення екологічної безпеки машинобудівної продукції під час експлуатації.

З позиції інвестора зміст оцінки ефективності інноваційної діяльності обумовлюється базовими положеннями теорії інвестування. На думку провідних науковців У. Шарпа [2] та Р. Фримана, забезпечення певних інтересів інвестора, найбільш пріоритетним з яких є отримання прибутку, є головним мотиваційним чинником процесу інвестування.

Оцінка ефективності інноваційної діяльності полягає у визначенні прибутковості інвестицій з урахуванням їх високого ступеня ризиків, які є невід’ємною складовою діяльності підприємств машинобудівної галузі та інноваційної діяльності. Відповідно, за цих умов оцінка полягатиме у визначенні економічної ефективності, що характеризує, з урахуванням ризику та періоду їх окупності, рівень прибутковості інвестицій у інновацію.

Варто відзначити, що в цьому напрямі відображаються інтереси власників суб’єктів господарювання, так як вони безпосередньо зацікавлені в збільшенні прибутку діяльності своїх підприємств та інноваційної діяльності зокрема.

Інвестиційну привабливість, а внаслідок дифузії інновації – всієї галузі, підвищує позитивний вплив інноваційної діяльності на різні аспекти функціонування підприємства (отримання надприбутків, скорочення витрат)

Відповідно, це обумовлює інтерес держави у здійсненні підприємствами ефективною інноваційної діяльності, який виражається в стимулюванні інноваційної активності галузі.

Тому з позиції держави оцінка ефективності інноваційної діяльності повинна включати:

- бюджетну ефективність, яка виражається у збільшенні обсягів надходжень до бюджету та зменшення обсягів використання бюджетних ресурсів;
- економічну ефективність, яка виражається підвищенням інвестиційної привабливості галузі, зростанням рівня економічних показників галузі за рахунок тиражування інновації.
- соціальну ефективність, яка виражається у зростанні рівня зайнятості населення, забезпечення збільшення заробітної плати та обсягів соціальних відрахувань;
- екологічну ефективність, яка виражається забезпеченням повної відповідності продукції екологічним та санітарним нормам.

Література:

1. Чухрай Н. Інновації та логістика товарів: Монографія / Н. Чухрай, Р. Патора . – Львів: Вид-во нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2001. – 264 с.
2. Шарп У. Інвестиції / У. Шарп, Г.Александр, Дж. Бейли;пер. с англ. – М.: ИНФРА, 2001. –1028 с.

УДК 330

Лечаченко Т.А.

Науковий керівник: к.пед.н., доцент Кареліна О.В.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ЗАСТОСУВАННЯ УНІВЕРСАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ
ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ПАТ КБ ПРИВАТБАНК**

Lechachenko T.A.

**APPLICATION OF THE TOTAL PERFORMANCE SCORECARD BY THE
EXAMPLE AS “PRIVATBANK”**

Запорукою успіху будь-якої організації є ефективне використання доступних ресурсів. В умовах інформаційної економіки постійне навчання та розвиток дозволяють підприємствам завойовувати нові частки ринку та конкурувати між собою. Насиченість суспільного простору різноманітною інформацією створює умови для постійних змін. Принципово важливим в даному контексті є перетворення інформації на знання, оскільки сама по собі інформація не є достатньою для прогресивних змін. Носіями знання на підприємстві є працівники. Організація для якої основним ресурсом є співробітники завжди буде адаптуватися до змін та йти пліч-опліч із науково-технічним прогресом. У зв'язку з цим важливим питанням є мотивація персоналу підприємства та його неперервне навчання. Універсальна система показників діяльності Х'юберта К. Рамперсада [1] є синтезом п'ятьох моделей: Збалансованої системи показників (Balanced Scorecard, BSC), Загальне управління якістю (Total Quality Management, TQM), Управління результативністю (Performance Management) та Управління компетенціями (Competence Management), цикл навчання Колба (Kolb's Learning Cycle), Особиста система збалансованих показників (Personal Balanced Scorecard, (PBSC)).

Особливий інтерес становить Особиста система збалансованих показників (PBSC), оскільки приклади застосування даної системи на українських підприємствах не висвітлюються в бізнес- і науковому дискурсі. Визначальною рисою даної моделі є акцент на особистій мотивації співробітника, що є підґрунтям для планування досягнення поставлених цілей. Особиста система збалансованих показників є рушійною силою для виконання завдань Збалансованої системи показників організації. Завданням даної системи є ефективне виконання стратегії підприємства.